

Ändrade regelverk krävs om bensinstationer ska räddas

– Vi vill skapa klarhet i förutsättningarna för mackarna över huvudtaget. Vi vill också hitta lösningar för hur vi ska klara drivmedelsförsörjningen på landsbygden, sade Owe Nordling, Länsbygderådet i Värmland, på den drivmedelskonferens som HSSL (Hela Sverige ska leva) och Landsbygdsnätverket anordnade i början på maj i Kil.

Företrädare för Svenska Petroleuminstitutet, Svensk Bensinhandel, verk och myndigheter var på plats. Glesbygdsverket framförde bl. a. vikten av att det finns en god tillgång till både konventionella och nya drivmedel på landsbygden. Faran är dock att omstruktureringen av branschen kommer att leda till en betydligt försämrad tillgänglighet för många människor i gles- och landsbygdsområden i stora delar av landet.

ÄNDRA REGELVERKEN

– Samtidigt borde nya lösningar kunna komma till stånd som motverkar den negativa utvecklingen, menar Inger Normark, enhetschef på Glesbygdsverket. Men sådana lösningar måste ges förutsättningar att utvecklas, t.ex. genom ändrade regelverk på vissa områden. Regionala serviceförsörjningsplaner bör upprättas av respektive länsstyrelse eller samverkansorgan i samråd med kommuner och byalag, där nödvändiga servicepunkter pekas ut.

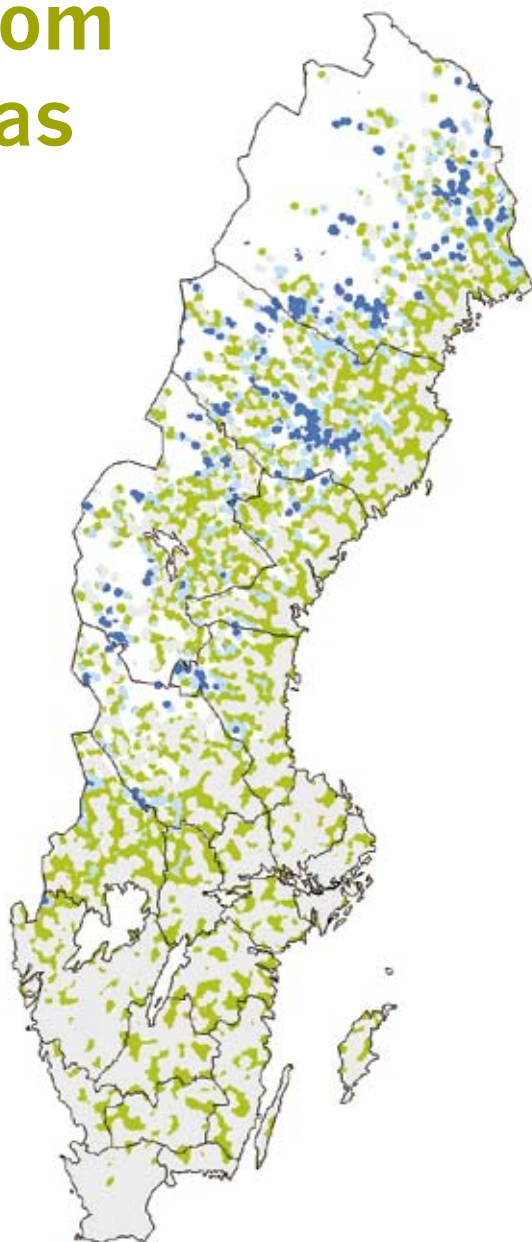
– Sanering av marken när en bensinstation läggs ner kan inte heller åläggas enskilda bensinhandlare utan en snar lösning i samråd mellan regeringen och oljebranschen är önskvärd, menar Inger Normark.

MOBILT I NORGE

Från Norge kom Roy Michaelsen, Butikkutvikling Syd. Den nedläggningsvåg som pågår i Sverige, drabbade norrmännen för tio år sedan. Där har man, med lokalt ägda anläggningar i ”containerformat”, byggt upp den lokala drivmedelsförsörjningen. Mobila bensinstationer är en del av deras koncept.

VÄRMLAND PILOTLÄN

Resultatet från konferensen i Kil är bl.a. att HSSL kommer att ansöka om medel för att göra Värmland till ett pilotlän för att hitta lösningar på drivmedelsfrågan. En arbetsgrupp under ledning av HSSL med företrädare från länsbygderåd, länsstyrelse, bensinbranschen, m.fl. bildas för att driva frågan vidare.

Tillgänglighet i km till närmaste drivmedelsstation 2006

■ Längre än 30 km	■ Mellan 10-20 km
■ Mellan 20-30 km	■ Kortare än 10 km

Glesbygdsverkets senaste statistik från 2006 visar att cirka 300 000 personer har mer än 1 mil till det närmaste tankstället för bensin eller diesel. Av dessa har 27 000 personer dessutom mer än 2 mil till det närmaste tankstället.

Avstånden är störst i norrlandslänen men det finns många människor även i andra delar av landet som har långt från sin bostad till det närmaste tankstället. Under det senaste året har dock ytterligare tankställen lagts ned och det mesta tyder på att ett stort antal försäljningsställen för bensin och diesel kommer att försvinna under de närmaste åren.

FOTO: TINA STÅREN/FOTOGRAFTINA.SE

Samisk turistorganisation stärker kvinnors företagande

Glesbygdsverket deltog i det rådslag om samisk turism som arrangerades av Svenska Samernas Riksförbund (SSR) i slutet av april. Rådslaget, som hölls på Hotell Borgafjäll, kan ses som startskottet till bildandet av en egen samisk turistorganisation.

För samiska kvinnors företagande skulle detta innebära större möjligheter att utveckla ett eget entreprenörskap.

Glesbygdsverket kommer att använda sig av detta exempel i sitt regeringsuppdrag att kartlägga kvinnors företagande i gles- och landsbygd.

Ny fickfakta om skärgårdarna

83 procent av befolkningen på Sveriges öar utan fast landförbindelse hade år 2006 tillgång till affär på den egna ön.

Mellan 2002 och 2006 minskade antalet yrkesfiskare med 364 personer.

År 2005 fanns det 239 aktiva jordbrukare på 118 öar.

Dessa och många andra intressanta upplysningar om Sveriges kust och skärgårdar kan man hämta i den broschyr i fickformat, *FAKTA – Om Sveriges kust och skärgårdar*, som just har färdigställts.

Broschyren kan beställas eller laddas ner på www.glesbygdsverket.se.

Glesbygd inget absolut begrepp

– Vad är glesbygd och vad är landsbygd? Det är en av de vanligaste frågorna till Glesbygdsverket. Den är inte alldeles lätt att besvara.

Olika myndigheter har olika svar. Glesbygdsverket baserar sin indelning av landet på tillgänglighet (med bil) till tätorter med minst 3 000 invånare. Men hur besvarar man frågan i andra, jämförbara länder? På regeringens uppdrag har Glesbygdsverket utrett det i rapporten *Landsbygdsdefinitioner i Sverige och andra länder*.

Här konstateras att indelningen kan baseras på annat än geografiska förhållanden. På Irland tar man exempelvis hänsyn bland annat till socioekonomiska faktorer när man definierar landsbygden.

Av de länder som baserar sin indelning på geografi har Norge, Finland och Skottland studerats speciellt, och i rapporten konstateras att den skotska indelningen

är intressant. Om den tillämpades i Sverige skulle exempelvis flera områden i Norrlands inland som nu klassas som tätortsnära landsbygd i stället bli glesbygd, vilket kan anses stämma bättre med verkligheten.

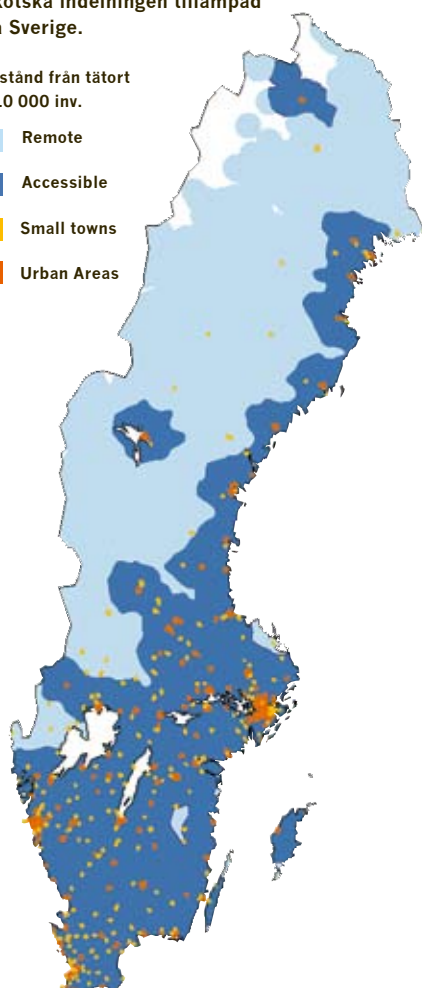
– Olika definitioner av lands- och glesbygder har tagits fram i olika sammanhang för att tillgodose särskilda behov och syften. Ur ett nationellt analys- och uppföljningsperspektiv bedömer vi att Glesbygdsverkets modell är den mest lämpade, samtidigt ser vi möjligheter att utveckla den, säger projektledaren Ulf Tynelius.

Rapporten kan beställas eller laddas ner på www.glesbygdsverket.se.

Skotska indelningen tillämpad på Sverige.

Avstånd från tätort > 10 000 inv.

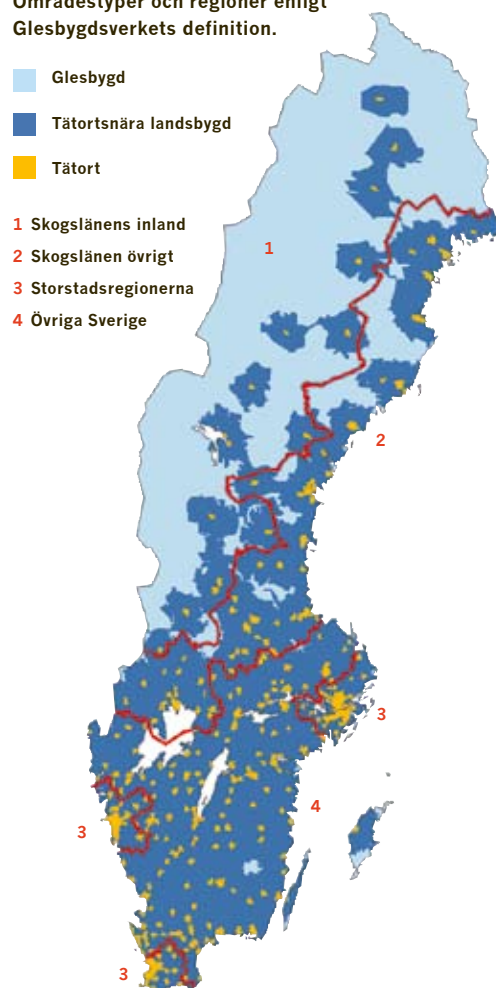
- Remote
- Accessible
- Small towns
- Urban Areas

Områdestyper och regioner enligt Glesbygdsverkets definition.

- Glesbygd
- Tätortsnära landsbygd
- Tätort

- Skogslänens inland
- Skogslänen övrigt
- Storstadsregionerna
- Övriga Sverige

Om den skotska indelningen i glesbygder och landsbygder (vänstra kartan) skulle tillämpas i Sverige skulle fler områden klassas som glesbygd, exempelvis runt många av tätorterna i Norrlands inland. Kartan till höger visar Glesbygdsverkets nuvarande indelning i områden och regioner.

FOTO SVEN-ERIK SJOBERG/DN/SCANPIX

Regeringens utredare vill slopa Apotekets monopol. Han föreslår bland annat att Läkemedelsverket blir ansvarigt för att utse vilka nya aktörer som ska släppas in på marknaden.

Klarar marknaden att förse glesbygder med apotek?

Apoteksmarknadsutredningen betänkande innehåller förslag som gör det möjligt även för andra aktörer än Apoteket AB att bedriva detaljhandel med receptbelagda och receptfria läkemedel.

Glesbygdsverket uttrycker i sitt remissvar oro över hur tillgängligheten till apotekservice i gles- och landsbygder kan upprätthållas då avregleringen blir ett faktum.

ÖVERTRO PÅ MARKNADEN

– Det finns en övertro på marknads intresse för etableringar i gles- och landsbygd, menar utredare Peter Malmsten, som påpekar att marknads bristande intresse för insatser i glest bebodda områden. De följer detta får har kunnat ses i flera andra sammanhang. Utbyggnaden av bredbandsnäten, där stora områden av landet fortfarande saknar acceptabla uppkopplingshastigheter, är ett exempel.

BUTIKSDÖDEN EXEMPEL

Ett annat exempel är telemarknaden, där utvecklingen under senare tid på flera platser inneburit att teleföntäckningen (telefonbindelserna) avsevärt försämrats.

Svårigheterna att på kommersiella grunder driva verksamhet i glest befolkade områden visas även tydligt av utvecklingen av antalet dagligvarubutiker i gles- och landsbygder.

– För att undvika en motsvarande utveckling på apoteksområdet är det nödvändigt med ett långsiktigt och varaktigt statligt ansvar med nuvarande ambitionsnivå, säger Peter Malmsten.

Hela yttrandet finns på www.glesbygdsverket.se.

Gärna kreditgarantier – men i annan form!

BKN (Statens Bostadskreditnämnd) har på uppdrag av regeringen lämnat ett förslag om kreditgarantier till byggande av egnahem i glesbygd.

Glesbygdsverket är positivt till ökade möjligheter med kreditgarantier i gles- och landsbygder men som det aktuella förslaget är utformat är det tveksamt vilka effekter det kan ge.

Verket vill främst lyfta fram tre synpunkter:

1. Analysen utgår från fel nivå

Analysen och förslag bygger på kommunnivå, vilket inte är en relevant avgränsning i detta sammanhang. Det handlar i stället om att identifiera de områden i kommuner som är i behov av stöd.

2. Försöket omfattar endast nybyggnation

Förslaget omfattar endast nybyggnad av egnahem – inte ombyggnad. Glesbygdsverket ställer sig frågande till denna inriktning. Särskilt vid en försöksverksamhet bör det vara prioriterat att pröva kreditgarantier för köp och ombyggnad.

3. Alltför begränsad tidsperiod och urval

En försöksperiod på två år kan vara en alltför kort tid, särskilt med ett så begränsat urval som 22 glesbygdkommuner. Det finns en uppenbar risk att antalet nybyggnationer kommer att vara så lågt att inga slutsatser kan dras av försöket.

Läs yttrandet i sin helhet på www.glesbygdsverket.se.

Glesbygdverket under omställning

Glesbygdsvverkets arbete är inne i en omställningsfas. Regeringen har överlämnat ett förslag till riksdagen som betyder att Nutek, Glesbygdverket och ITPS (Institutet för tillväxtpolitiska studier) från årsskiftet avvecklas och ersätts med två nya myndigheter – en nationell genomförandemyndighet för att stärka en hållbar tillväxt i företag och ökad regional konkurrenskraft och en myndighet för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar.

KUNSKAPERNA FORTSATT VIKTIGA

Glesbygdsvverkets kompetenser ska införlivas i båda myndigheterna. Det här betyder att vi under det kommande halvåret står inför utmaningen att klara årets uppdrag från regeringen samtidigt som vi även inriktar oss på att bistå de nya myndighetscheferna i deras arbete med att bygga upp de två nya organisationerna.

Frågorna om gles- och landsbygder-

nas utveckling blir fortsatt viktiga. Vi har under senare år noterat en ökad efterfrågan på kunskap om fakta kring förutsättningarna för tillväxt på landsbygden.

Frågor om service och företagande står högt på den politiska dagordningen, liksom miljön och klimatförändringarna.

STARKT ENGAGEMANG

Vi noterar också ett starkt engagemang för framtiden runt om i landet. Det visar inte minst den senaste tidens debatt kring nedläggningen av bensinstationer på landsbygden.

Länsbygderådet i Värmland, med Owe Nordling i spetsen, har gjort ett förtjänstfullt arbete med att arrangera drivmedelskonferensen i Kil och föra upp frågan till diskussion.

Jag hoppas att det fortsatta arbetet kring alternativa lösningar ska leda till hållbara resultat.

GLESBYGDSVERKET ÖNSKAR ALLA EN SKÖN SOMMAR!

Landsbygden knappar in

Den faktiska tillgången till bredband i hemmet skiljer sig åt mellan stad och land även om landsbygden det senaste året börjat knappa in på storstädernas försprång.

SOM-Institutet vid Göteborgs universitet gör en årlig intervjuundersökning som bland annat innefattar frågor om användningen av bredband.

Hösten 2006 skiljde det 26 procent i bredbandstillgång mellan boende i storstäder och på landsbygd. 2007 års siffror har nu publicerats och det visar sig att differensen minskat till 20 procent. Här redovisas statistiken för år 2007 när det gäller tillgång till bredband i hemmet med 2006 års siffror inom parentes:

Landsbygd	56%	(44%)
Mindre tätort	66%	(54%)
Större tätort	75%	(67%)
Storstad	76%	(70%)

Öar och berg analyseras i ESPON-projekt

Glesbygdverket är medsökande i tre projekt inom ramen för EU:s ESPON 2013-program. ESPON (The European Spatial Planning Observation Network) har till uppgift att bidra med kunskap om den territoriella utvecklingen i Europa med syftet att vidareutveckla olika politikområden inom unionen.

I de tre projekt där Glesbygdverket planerar att medverka står landsbygdens särdrag i fokus. Öar, bergsområden och landsbygdens olikheter ska genom riktade analyser och undersökningar i Sverige och andra EU-länder belysas utifrån ESPON:s tidigare kunskaper. Målet är att bidra till förbättringar av olika politiska instrument på EU-nivå.

Beslut om vilka projekt som ska genomföras väntas i mitten av juni.

För mer information se www.espon.eu.